

Inspraakreactie Stichting Milieuzorg Zeist e.o. Samenwerkingsovereenkomsten HvdH - Vliegbasis Soesterberg.

Geachte leden van de Commissie Ruimte,

1. Eerst zal nog even kort op het planproces worden ingegaan, waarna een algemene reactie op samenwerkingsovereenkomsten wordt gegeven. Vervolgens zal op beide samenwerkingsovereenkomsten afzonderlijk worden ingegaan, alvorens wordt afgesloten met een conclusie;

Planproces

2. In de periode december - februari 2013-2014 is door de gemeenteraden van Zeist en Soest en ook de Staten van Utrecht het zogenaamde 'Afsprakenkader Hart van de Heuvelrug' vastgesteld. Medio 2015 loopt de in 2004 door 17 partijen afgesloten 'Raamovereenkomst Hart van de Heuvelrug' af en aangezien het programma nog enige jaren door zal lopen dient men tot een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst te komen. In tegenstelling tot de 'Raamovereenkomst' is de nieuwe Samenwerkingsbijeekomst beperkt tot 3 partijen, zij het dat in de Stuurgroep de Stichting Utrechts Landschap een adviserende rol heeft;
3. Alhoewel voor de Vliegbasis ook al in 2009/2011 een Samenwerkingsovereenkomst is afgesloten t.b.v. met name de procesafspraken inzake het bestemmingsplan wordt nu tegelijkertijd ook voor de projecten zoals deze aldaar zijn voorzien een nieuwe/herziene Samenwerkingsovereenkomst afgesloten;
4. De Stichting Milieuzorg Zeist e.o. blijft het overigens jammer vinden dat bij gegeven Samenwerkingsbijeekomsten wederom niet alle betrokken maatschappelijk organisaties zijn betrokken, waardoor men mogelijk tot een (verdere) optimalisatie had kunnen komen;

Algemeen

5. De Stichting Milieuzorg Zeist e.o. kan zich op zich (natuurlijk) vinden in het vanuit haar optiek belangrijkste opgave van het programma 'Hart van de Heuvelrug' en wel het (wederom) in ecologische zin verbinden van het zuidelijke met het noordelijke gedeelte van de Utrechtse Heuvelrug, zodat in ecologisch opzicht een groot aaneengesloten natuurgebied ontstaat (zie ook streefbeeld: 'Heel de Heuvelrug'). Waar zij evenwel altijd zeer kritisch over is geweest, maar dat zal u nu niet meer verbazen, is de toepassing van het zogenaamde schaakbordmodel, zonder dat vooraf duidelijk was met welke natuurwaarden (en dus natuurkwaliteiten) dan werd geschaakt¹. Dat geldt feitelijk ook voor Vliegbasis, waarbij feitelijk al in het kader van het 'Ruimtelijk plan Vliegbasis Soesterberg (Programmabureau HvdH, 2009)' was besloten tot de bouw van een woonwijk ter financiering van de aankoop en inrichting, terwijl pas later in 2009 en 2010 de aanwezige natuurwaarden ook echt in kaart zijn gebracht (in kader zogenaamde nulmeting);
6. De thans voorliggende Samenwerkingsovereenkomsten borduren (logischerwijs) voort op de eerder afgesloten Samenwerkings- en ook Clusterovereenkomsten. Behalve op de betrokken projecten zelf gaan de thans voorliggende overeenkomsten met name ook in op wie dan voor welk deelproject verantwoordelijk is, dus als (project)trekker functioneert, evenals hoe eventuele financiële risico's worden verdeeld, waarbij duidelijk is dat de risico's voor de beide gemeenten tot een bepaald maximum zijn gelimiteerd (zie overigens in deze met name ook: 'Amendement Soest t.a.v. Afsprakenkader' uit 2014);
7. Wat betreft de projecten is daarmee nu ook rekening gehouden met recente ontwikkelingen, zoals die m.b.t. het niet langer (vanwege o.a. het ontbreken van de subsidie door het Rijk) doorgaan van het Buurtschap in het Sanatoriumbos, maar ook de wensen van de gemeenteraad/coalitie, zoals m.b.t. het Vierde Kwadrant Den Dolder. De Stichting Milieuzorg Zeist e.o. ziet het evenwel als een gemiste kans dat men niet eveneens heeft gekeken of alsnog van het bouwen van een woonwijk op de Vliegbasis zou kunnen worden afgezien, met name ook gezien de zeer hoge natuurwaarde die daar

---

¹ Na de totstandkoming in 2004 van de 'Raamovereenkomst' is alsnog een 'Kwaliteitsvisie (Bestuurlijk Platform HvdH, 2006)' opgesteld, maar toen lag het programma en dus ook de rode en groene projecten al (grotendeels) vast.

aanwezig zijn. Als men bij nieuwe Samenwerkingsovereenkomsten immers meer integraal had gekeken, had men mogelijk, nu daarvoor (gezien het evaluatiemoment) feitelijk ook de kansen aanwezig zijn, ook tot andere oplossingen kunnen komen die (veel) meer recht doen aan aanwezige natuurwaarden;

Samenwerkingsovereenkomst HvdH

8. Gelukkig is in de 'Samenwerkingsovereenkomst Hart van de Heuvelrug' ook het vereiste van de 'rood-groen balans' uit de eerdere 'Raamovereenkomst' integraal overgenomen, inclusief bijbehorende rekenregels (Zie ook de 'Samenwerkingsovereenkomst HvdH', Art. 10: 'Rood - groenbalans'), een en ander ook overeenkomstig de: 'Aanvulling op het Afsprakenkader Hart van de Heuvelrug' vanuit de gemeenteraad van Zeist van 19 december 2013;
9. Zoals ook hiervoor al aangegeven is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. natuurlijk bijzonder verheugd dat niet langer wordt vasthouden aan zowel het Buurtschap in het Sanatoriumbos als ook aan het zogenaamde Vierde Kwadrant in Den Dolder. Ook gezien de inzet van velen om deze beide gebieden groen te houden, is hiervoor een groot compliment aan de raad en natuurlijk ook het College op zijn plaats;
10. Gevolg van een en ander is wel dat 'Dennendal' nu niet langer aan de natuur zal worden teruggegeven, zij het dat men kennelijk nog wel een deel van de huidige locatie wil vergroenen (met 2 ha). Anderzijds is de 'Sterrenberg' al (grotendeels) gebouwd en houdt men wat het zogenaamde 'Zorgcluster' dan toch een nieuwe negatieve rood-groenbalans van - 4.3 ha over;
11. Wat betreft het 'Cluster Zeist II' ziet men dan kennelijk wel af van de bebouwing van het Vierde Kwadrant Den Dolder maar wil men kennelijk toch bepaalde rode ontwikkelingen toestaan (met een oppervlakte van 3.3 ha), dat men dan d.m.v. een interactief proces vorm wil geven. Nu is het betreffende gebied binnen de gegeven bestemmingsplangrenzen al zeer verdicht, dus blijft de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. zich wel afvragen hoe men dat dan vorm wil geven;
12. Als we alle clusters dan zo aflopen dan resteert uiteindelijk een positieve 'rood-groenbalans' van 1.1 ha, hetgeen dan voornamelijk op conto van het 'Kamp van Zeist' (met een plus van 18.8 ha) kan worden geschreven (zie in deze met name ook de stukken gevoegde: 'Rood-groenbalans'). De Stichting Milieuzorg Zeist e.o. heeft met name van het teruggeven aan de natuur van het Kamp van Zeist nooit zo de toegevoegde waarde van gezien, althans vanuit het perspectief van de Heuvelrug als één geheel en de vraag blijft natuurlijk ook of het daar gezien alle recente ontwikkelingen (denk met name ook aan opvang asielzoekers, etc.) ook echt ooit van zal komen;

Samenwerkingsovereenkomst Vliegbasis Soesterberg

13. Alhoewel dan voor de Vliegbasis eveneens een bepaalde rood-groenbalans is vereist, ook al was het maar gezien de ligging binnen de EHS en de daartoe t.b.v. beoogde ontwikkelingen opgestelde 'EHS-Saldobenadering', wordt daar voor zover de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat in de betreffende 'Samenwerkingsovereenkomst Vliegbasis Soesterberg' heeft kunnen nagaan, verder niets over gezegd. De vraag is dan of het dus niet alsnog wenselijk is daartoe in die gegeven Samenwerkingsovereenkomst alsnog bepaalde kaders op te nemen, zoals overigens ook in de: 'Aanvulling Afsprakenkader Hart van de Heuvelrug' door de gemeenteraad uit 2013 aangegeven;
14. Dan de nieuwe woonwijk (met een oppervlakte van 19 ha), waarvoor de provincie dan kennelijk de Projecttrekker zal worden. Afgezien van de consequenties op het bestuurlijke en planologisch-juridische vlak, waarbij de beide gemeenten feitelijk gezien hetgeen daartoe in de overeenkomst is aangegeven dan kennelijk zondermeer de provincie ten dienste zullen zijn (zie ook de 'Samenwerkingsovereenkomst Vliegbasis Soesterberg. de art. 5 en 6), blijft de bouw van met name deze woonwijk (inclusief nieuwe toegangswegen) toch o.i. de grootste 'misser' van het gehele programma Hart van de Heuvelrug. De Vliegbasis als geheel is qua natuur gewoon een van mooiste en tegelijkertijd ook (een van de) meest bijzondere natuurgebieden die we binnen het Utrechtse kennen. Zo komt er niet alleen de grootste populatie aan veldleeuweriken voor van Midden-Nederland, maar ook vele andere soorten grondbroeders (boomleeuwerik, roodborsttapuit, tapuit), naast de unieke populaties van kormvliners, maar ook vele soorten reptielen (zandhagedis, hazelworm), bijen, paddenstoelen, etc., etc., waarvan

sommige binnen Nederland alleen hier voorkomen (zie voor overzicht aanwezige natuurwaarden met name ook de rapporten: 'Waar de leeuwerik zingt....(Ecologisch adviesbureau Van den Bijtel, 2011)'). Bepaalde van die (beschermde) soorten komen dan ook voor in dat gedeelte waar de woonwijk is voorzien. Natuurlijk de Raad van State heeft de bouw van de woonwijk in kader van de procedures inzake beide bestemmingsplannen uiteindelijk goedgekeurd, maar gezien aanwezige waarden zou het goed zijn als er dan een moment van (her)bezinning is en dat is er nu, die bouw alsnog te heroverwegen;

Alternatief

15. Bezien we dan de projecten van het programma 'Hart van de Heuvelrug' als geheel dan zijn er o.i. wel degelijk alternatieven voor de bouw van een woonwijk op de Vliegbasis (met een oppervlakte van 19 ha rood). Het zal u niet verbazen dat de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. daarbij dan meteen naar het terrein van het 'Kamp van Zeist' (met een oppervlakte in de rood-groenbalans van 18.8 ha groen) kijkt, dat nu toch al grotendeels rood is. De Vliegbasis zou dan geheel van bebouwing kunnen worden vrijgespeeld en zo het fantastische natuurpark/Peace Park kunnen worden waar het ULI al van droomde (zie ook: 'Advies ULI'), terwijl anderzijds op het Kamp van Zeist een schitterende enclave in het groen zou kunnen worden gebouwd, wel rekening houdend natuurlijk met het (wellicht) nog aanwezige militaire erfgoed;
16. Als men dus toch geld overhevelt van het ene programma naar het andere, te weten 10 miljoen vanuit het Programma op de Vliegbasis naar het Programma Hart van de Heuvelrug, waar de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. gezien de met het bouwprogramma in het geding zijnde natuurwaarden overigens geen voorstander van is, dan kan men dus o.i. net zo goed ook kijken of rode projecten tussen beide programma's kunnen worden uitgewisseld. Uiteraard dient men ook dan rekening te houden met gestelde kaders, zoals in totaal voor beide programma's een positieve rood-groenbalans en zeker ook een positief saldo voor de EHS, maar de natuur zal u daar uiteindelijk dan wel dankbaar voor zijn;

Conclusie

17. De Stichting Milieuzorg Zeist e.o. is op zich verheugd dat men van een aantal rode projecten alsnog is teruggekomen, ook gezien de daarmee in het geding zijnde waarden van de natuur. Zij blijft het evenwel jammer vinden dat men op basis van de thans voorliggende natuuronderzoeken (en voortschrijdende inzichten) niet de keuze heeft gemaakt om ook van de bouw van een woonwijk op de Vliegbasis af te zien. Zij wil de gemeenteraad dan ook verzoeken daarvoor alsnog naar mogelijke alternatieven te zoeken, teneinde juist (ook) dit unieke natuurgebied, dat feitelijk gezien vele aanwezige beschermde soorten deel zou moeten uitmaken van Natura 2000, voor het nageslacht te behouden.

Patrick Greeven